

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної
роботи з дисципліни

**«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА РЕГУЛЮВАННЯ
ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ»**

*для здобувачів освітнього ступеня «доктор філософії»
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини*

Ужгород - 2020

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «**Теорія та практика регулювання зовнішньої торгівлі**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **29 Міжнародні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини** освітньо-наукової програми «**Міжнародні економічні відносини**».

РОЗРОБНИК:

к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Брензович К.С.

Методичні вказівки розглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин ДВНЗ «УжНУ»

протокол № 3 від «18» жовтня 2019 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «УжНУ»

протокол №2 від «29» жовтня 2019 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «УжНУ»

протокол № 6 від «27» лютого 2020 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Опис навчальної дисципліни.....	5
Мета, завдання та очікувані результати вивчення курсу.....	5
Теми практичних занять.....	7
План самостійної роботи	7
Загальні рекомендації до роботи на практичних заняттях	8
Загальні рекомендації до самостійної роботи аспіранта.....	8
Матеріал до практичних занять.....	9
Тестові завдання до курсу.....	19
Теми есе та презентацій.....	25
Рекомендована література.....	25

ВСТУП

Начальна дисципліни «Теорія та практика регулювання зовнішньої торгівлі» є вибіркоvim елементом циклу дисциплін професійної підготовки освітньо-наукової програми «Міжнародні економічні відносини». Вивчення теоретичних та практичних аспектів сучасного регулювання міжнародної торгівлі, зокрема - застосування інструментів регулювання експорту та імпорту на рівні держави, є важливим напрямом у підготовці фахівців спеціальності «Міжнародні економічні відносини». Курс спрямований на формування у здобувачів освітньої програми розуміння теоретичного підґрунтя та особливостей практичної реалізації впливу держави на зовнішню торгівлю, вміння аналізувати та розраховувати ефективність зовнішньоторговельної політики, обирати адекватні умовам та науково обґрунтовані інструменти регулювання зовнішньої торгівлі.

Дане методичне видання містить детальний перелік тем практичних занять та питань, що виносяться на самостійне опрацювання здобувачами вищої освіти, вказівки щодо проведення різних форм аудиторної та самостійної роботи, приклади тестів, задач та дискусій. Перелік рекомендованої літератури містить актуальні основні та додаткові, в тому числі електронні джерела, що стануть в нагоді аспірантам при підготовці до занять.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин –180	1	1
Кількість модулів - 4	Семестр	
Тижневих годин	1,2	1,2
для денної форми навчання:	Лекції	
аудиторних –3	30	10
самостійної роботи студента –6		
Вид підсумкового контролю: контрольна робота	Практичні	
Форма підсумкового контролю: залік, екзамен	30	8

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Метою навчальної дисципліни є формування знань про основні теоретичні підходи, практичні інструменти регулювання зовнішньої торгівлі, принципи розробки та реалізації зовнішньоторговельної політики держави в умовах загострення глобальної конкуренції та з урахуванням міжнародних інтеграційних процесів.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні **завдання**:

- ознайомлення з теоретичними засадами міжнародної торгівлі та підходами до її регулювання та оцінювання;
- вивчення концептуальних засад сучасної зовнішньоторговельної політики; особливостей діалектики протекціонізму та фритредерства у сучасних МЕВ;
- вивчення впливу участі країн у інтеграційних угрупованнях на їх зовнішню торгівлю та її регулювання;
- ознайомлення з роллю міжнародних організацій та наднаціональних інституцій у регулюванні міжнародної торгівлі.

Відповідно до освітньої програми 292 «Міжнародні економічні відносини», вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Грунтовні знання процесів в сфері міжнародних економічних відносин та розуміння тенденцій розвитку світового господарства; спеціальні знання в області обраного дослідження в поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії та внеску до індивідуальної області дослідження

Управління інформаційною базою дослідження. Вміння вести пошук, аналізувати та узагальнювати інформацію з різних джерел, документів та текстів для вивчення визначеної проблеми

Вміння користуватися ресурсами, в тому числі електронними, що доступні та корисні для виконання дослідження в спеціальній області міжнародних економічних відносин та суміжних областях

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Теорія та практика регулювання зовнішньої торгівлі»

Знати:

- сутність поняття «регулювання зовнішньої торгівлі»;
- основні теорії регулювання зовнішньої торгівлі;
- основні підходи до регулювання міжнародної торгівлі (протекціонізм та фритрейтерство);
- механізм регулювання зовнішньої торгівлі та його рівні;
- особливості наддержавного рівня регулювання міжнародної (зовнішньої) торгівлі;
- класифікацію інструментів регулювання зовнішньої торгівлі;
- специфіку застосування тарифних і нетарифних інструментів та їх дію на показники зовнішньої торгівлі;
- особливості вибору інструментів регулювання за групами країн (за рівнем економічного розвитку, географічним та гео економічним розташуванням, приналежністю до інтеграційних утворень).

Вміти:

- розкривати суть поняття «регулювання зовнішньої торгівлі»;
- аналізувати основні підходи до управління зовнішньоторговельними процесами, порівнювати їх переваги та недоліки;
- класифікувати тарифні та нетарифні інструменти регулювання зовнішньої торгівлі;
- висловлювати та аргументувати власне бачення щодо ефективних (неефективних) інструментів регулювання зовнішньої торгівлі у відповідності до визначених умов (загального стану економіки та окремих галузей, сфери застосування тощо);
- характеризувати зовнішньоторговельну політику визначеної країни (групи країн).

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№з/ п	Назва	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1			
1	Тема 1. Зовнішня та міжнародна торгівля: фактори, ознаки розвитку та показники оцінювання	2	-
2	Тема 2. Організаційні аспекти зовнішньої торгівлі	2	-
3	Тема 3. Основні теорії міжнародної торгівлі	2	-
4	Тема 4. Концептуальні підходи до регулювання зовнішньої торгівлі: протекціонізм та вільна торгівля	2	2
5	Тема 5. Митно-тарифні інструменти регулювання	2	2
6	Тема 6. Нетарифні інструменти регулювання	2	-
7	Тема 7. Роль державних органів влади та міжнародних організацій у регулюванні зовнішньої торгівлі	2	-
Модуль 2			
8	Тема 1. Єдина торгова політика ЄС	4	2
9	Тема 2. Торгова політика США	4	-
10	Тема 3. Торгова політика нових індустріальних країн	2	-
11	Тема 4. Нормативно-правові засади регулювання зовнішньої торгівлі України	2	-
12	Тема 5. Регулювання зовнішньої торгівлі України у контексті євроінтеграції	2	2
13	Тема 6. Регулювання торгівлі України та Російської Федерації в контексті військового конфлікту	2	-
Разом		30	10

4. ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№з/ п	Назва	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1			
1	Тема 1. Зовнішня та міжнародна торгівля: фактори, ознаки розвитку та показники оцінювання	10	14
2	Тема 2. Організаційні аспекти зовнішньої торгівлі.	10	14
3	Тема 3. Основні теорії міжнародної торгівлі	5	14
4	Тема 4. Концептуальні підходи до регулювання зовнішньої торгівлі: протекціонізм та вільна торгівля	5	10
5	Тема 5. Митно-тарифні інструменти регулювання	10	10
6	Тема 6. Нетарифні інструменти регулювання	10	10
7	Тема 7. Роль державних органів влади та міжнародних організацій у регулюванні зовнішньої торгівлі	10	14
Модуль 2			
8	Тема 1. Єдина торгова політика ЄС	10	10
9	Тема 2. Торгова політика США	10	10

10	Тема 3. Торгова політика нових індустріальних країн	10	14
11	Тема 4. Нормативно-правові засади регулювання зовнішньої торгівлі України	10	14
12	Тема 5. Регулювання зовнішньої торгівлі України у контексті євроінтеграції	10	14
13	Тема 6. Регулювання торгівлі України та Російської Федерації в контексті військового конфлікту	10	14
	Разом	120	162

5. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО РОБОТИ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

Практичне заняття як форма навчального заняття, передбачає заздалегідь організований викладачем детальний розгляд аспірантами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, набуття практичних вмінь та навичок задля формування програмних компетентностей та очікуваних результатів навчання. Метою проведення практичного заняття є поглиблене вивчення теоретичного матеріалу, отриманого в ході лекції чи самостійної роботи аспіранта, перевірка засвоєння матеріалу та формування вмінь і навичок їх практичного застосування шляхом самостійного виконання студентами сформульованих завдань.

В ході практичного заняття викладач організовує дискусії на визначені питання, допомагає здобувачам у вирішенні розрахункових та ситуаційних задач. Поточний контроль знань відбувається під час виконання аспірантами тестових контрольних робіт, усного опитування за пройденим матеріалом, вирішення заздалегідь визначених завдань – підготовки презентацій та доповідей до них на задану тему, написання есе. Дане методичне видання містить перелік тем практичних занять та основних питань, що під час них розглядаються. До кожної теми наводяться контрольні питання та питання до дискусії, ситуаційні та/або розрахункові завдання.

6. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ АСПІРАНТА

Самостійна робота аспіранта передбачає засвоєння теоретичного матеріалу лекції та поглиблене його вивчення в ході виконання підготовки доповіді, презентації чи есе на задану тему. До кожної практичної роботи визначено перелік тем, які виносяться на ознайомлення здобувачів на першому занятті. Таким чином, аспірант має змогу заздалегідь обрати тему, що відповідає його/її науковим інтересам, завчасно зібрати та проаналізувати інформаційну базу та підготуватися до презентації (виступу), оформити доповідь у вигляді тез чи наукового есе.

Наукове есе є самостійно підготовленою письмовою доповіддю, аналітичною роботою в межах поставленого питання. За обсягом не перевищує 1200-1500 слів та містить обов'язковий перелік використаних джерел, оформлених одним із

загально визнаних стилів цитувань (APA, MLA, Chicago, Harvard). Есе має мати чітко визначену мету та аргументовані висновки, аналітичний характер та не повинно містити компіляції. Виконані аспірантами есе проходять письмову перевірку, перевірку на плагіат та виносяться на обговорення під час практичного заняття.

Презентація за заданою темою – ефективний вид самостійної роботи, що дозволяє аспіранту не тільки відпрацювати вміння вести науковий пошук, аналізувати інформаційну базу (українською та іноземною мовами), але й навчитися вправно користуватися мультимедійним забезпеченням, працювати в програмі PowerPoint та виступати перед аудиторією. Аспірантам пропонується дотримуватися таких порад при формуванні своєї доповіді та презентаційного матеріалу:

- обрати оптимальне співвідношення обсягу усної доповіді та наочної інформації, не обтяжувати слайди презентації надмірною кількістю тексту;
- дотримуватися регламенту доповіді 5-7 хвилин, при цьому на сприйняття одного слайду відводити слухачам близько 30 секунд;
- дотримуватися наукового стилю доповіді та презентації матеріалу, однак не робити при цьому оформлення слайдів занадто «сухим» та важким для сприйняття;
- побудова доповіді та презентації мають бути логічними і мати три основні частини (вступ, виклад основного матеріалу та висновки).

7.МАТЕРІАЛ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ МОДУЛЬ 1

Тема 1 Зовнішня та міжнародна торгівля: фактори, ознаки розвитку та показники оцінювання

План

1. *Сутність, структура та специфічні риси міжнародної торгівлі.*
2. *Фактори розвитку міжнародної торгівлі. Науково-технічний прогрес як фактор сучасної торгівлі.*
3. *Особливості та тенденції сучасної зовнішньоторговельної діяльності.*
4. *Показники зовнішньої торгівлі.*

Контрольні питання

1. *Чим відрізняються поняття «зовнішня торгівля», «двостороння торгівля», «міжнародна торгівля»?».*
2. *Опишіть, які фактори призвели до сучасних змін у структурі міжнародної торгівлі.*
3. *Яким чином науково-технічний прогрес впливає на міжнародні торговельні потоки та їх географічну структуру?*
4. *Окресліть основні тенденції сучасної міжнародної торгівлі.*
5. *Які групи показників міжнародної торгівлі вам відомі?*

6. Охарактеризуйте показники структури, обсягу, результативності, ефекту, ефективності міжнародної торгівлі.
7. Які показники міжнародної торгівлі називають показниками зіставлення? показниками динаміки?

Задачі та питання до дискусії

1. Як, на вашу думку, можна пояснити той факт, що деякі країни, не маючи достатньої кількості природних та людських ресурсів, виступають провідними експортерами у певних галузях?
2. Чому, на ваш погляд, слаборозвинуті країни експортують головним чином сировинну продукцію, а розвинуті – готові вироби? Чи існує зв'язок між рівнем розвитку країни та її експортною спеціалізацією?
3. За наведеними даними гіпотетичної країни розрахуйте всі відомі вам показники, що характеризують її участь у міжнародній торгівлі. Припускається, що країна виробляє та споживає лише 2 товари – X та Y.

Показник	Значення
ВВП	373,1 млрд дол.
Експорт	63890 млн. дол
Імпорт	60006 млн. дол
Реекспорт	5600 млн. дол
Реімпорт	4900 млн.дол
Транзитні товари	7000 млн. дол.
Чисельність населення	42,9 млн. осіб
Потенційні витрати на внутрішнє виробництво імпортованих товарів	62800 млн. дол
Національні витрати на виробництво експортних товарів	61400 млн.дол
За товаром X	
Обсяг внутрішнього виробництва	100 млн.
Обсяг внутрішнього споживання	3700 млн.
Обсяг експорту	-
Обсяг імпорту	3600 млн.
Частка імпорту товару X у міжнародній торгівлі	20%
Витрати на вітчизняне виробництво товару	4000 млн.
Індекс імпортованих цін на товар	112%
За товаром Y	
Обсяг внутрішнього виробництва	7400 млн
Обсяг внутрішнього споживання	1400 млн
Обсяг експорту	6000 млн
Обсяг імпорту	-
Частка світового експорту товару Y у міжнародній торгівлі	10%
Витрати національні на виробництво товару Y	-
Індекс експортних цін на товар Y	110%

Тема 2. Організаційні аспекти зовнішньої торгівлі

План

1. *Форми зовнішньої торгівлі щодо предмету торгівлі.*
2. *Специфіка розвитку основних форм зовнішньої торгівлі щодо предмету торгівлі.*
3. *Форми міжнародної торгівлі щодо способу та характеру організації*

взаємовідносин між партнерами.

4. *Методи здійснення експортно-імпорتنих операцій.*
 - 4.1. *Торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами (прямий метод).*
 - 4.2 *Торгівля через торговельно-посередницьку ланку (непрямий метод).*

Контрольні питання

1. *Які форми зовнішньої торгівлі за предметом торгівлі ви знаєте? Охарактеризуйте їх.*
2. *Які тенденції та риси характеризують сучасний етап розвитку форм зовнішньої торгівлі (за предметом).*
3. *Які існують форми міжнародної торгівлі відповідно до способу і характеру взаємодії між партнерами?*
4. *Назвіть переваги та недоліки прямого методу торгівлі.*
5. *Назвіть переваги та недоліки торгівлі непрямим методом.*

Задачі та питання до дискусії

1. **Ситуаційна задача.** *Ви – експортер з країни ЄС і плануєте вперше експортувати свій товар до однієї зі слаборозвинутих країн світу з жорсткою системою валютного регулювання і високим рівнем урядового втручання в торгівлю. Який метод здійснення експорту доречно обрати? Відповідь обґрунтуйте.*
2. **Ситуаційна задача.** *Ви - експортер з країни ЄС і плануєте експортувати свою продукцію до однієї з нових індустріальних країн, яка динамічно розвивається. У разі успіху плануєте розширити асортимент і можливо відкрити декілька заводів з виробництва власної продукції на території цієї країни. Який метод здійснення експорту доречно обрати? Відповідь обґрунтуйте.*
3. **Оцініть переваги та ризики електронної торгівлі порівняно з традиційною.** *Чи у всіх галузях економіки для продажу продукції можна застосувати методи електронної торгівлі? Чому?*

Тема 3. Основні теорії міжнародної торгівлі.

План

1. *Теорія меркантилізму.*
2. *Теорія абсолютних переваг.*
3. *Теорія порівняльних (відносних) переваг.*
4. *Теорія відносної забезпеченості країн факторами. Парадокс Леонтьєва.*
5. *Теорія життєвого циклу товару.*
6. *Теорія попиту, що перетинається.*
7. *Інші сучасні теорії міжнародної торгівлі.*

Контрольні питання

1. *Охарактеризуйте основні положення теорії меркантилізму. В чому її недоліки?*
2. *Порівняйте положення теорій абсолютних та відносних переваг. Чи*

справджуються вони в умовах сучасної економіки?

- 3. В чому полягає теорія відносної забезпеченості факторами виробництва?*
- 4. В чому полягає парадокс Леонтьєва?*
- 5. Основні положення теорії життєвого циклу товару.*
- 6. Основні положення теорії попиту, що перетинається.*

Питання до дискусії

- 1. Яка з відомих вам теорій якнайкраще характеризує сучасну міжнародну торгівлю та пояснює її тенденції? Відповідь обґрунтуйте.*
- 2. Чому майже жодна із сучасних теорій міжнародної торгівлі не може бути одночасно застосована до всіх країн світу? Чому?*
- 3. За підсумками вивчених вами теорій складіть порівняльну таблицю. У таблиці вкажіть основний фактор виробництва, на вивченні якого базується теорія, рушійну силу або суб'єкта економіки відповідно до теорії, переваги та слабкі сторони теорії.*

Тема 4. Концептуальні підходи до регулювання зовнішньої торгівлі: протекціонізм та вільна торгівля.

План

- 1. Механізми державного регулювання зовнішньої торгівлі.*
- 2. Політика протекціонізму, її сутність, форми та аргументи до застосування.*
- 3. Політика вільної торгівлі, її «за» і «проти».*
- 4. Взаємодія лібералізації та протекціонізму в сучасній економіці.*

Контрольні питання

- 1. Дайте визначення поняттям «протекціонізм» та «фрїтейдерство».*
- 2. Що таке «неопротекціонізм»? Які риси відрізняють його від «протекціонізму»?*
- 3. Сформулюйте аргументи за і проти застосування протекціонізму.*
- 4. Сформулюйте аргументи за і проти політики вільної торгівлі.*
- 5. Чи існує політика протекціонізму чи фрїтрейдерства у чистому вигляді?*
- 6. Якою є динаміка поєднання захисних і лібералізаційних заходів у сучасній зовнішньоторговельній політиці держав?*

Питання до дискусії

- 1. Чи існують на вашу думку ситуації, коли застосування протекціоністського підходу у регулюванні торгівлі є виправданим?*
- 2. До яких галузей вітчизняної економіки, на вашу думку, варто застосувати захисні заходи? І чи варто їх вживати взагалі?*
- 3. Спробуйте спрогнозувати зміни у зовнішньоторговельній політиці держав світу у найближчому майбутньому (1-2 роки)? У довгостроковій перспективі?*

Тема 5. Митно-тарифні інструменти регулювання.

План

1. Сутність та функції митно-тарифних інструментів регулювання торгівлі.
2. Економічні наслідки запровадження мита.
3. Класифікація мит.
4. Тарифна квота, тарифна ескалація та тарифні преференції.

Контрольні питання

1. Назвіть функції мита.
2. Перерахуйте переваги використання митно-тарифних інструментів.
3. Опишіть наслідки запровадження мита для держави, національних виробників та споживачів.
4. В чому відмінності впливу запровадження мита на економіку малої країни та економіку великої країни?
5. Класифікуйте відомі вам види мит.
6. Яка відмінність між митом і тарифною квотою?
7. Поясніть механізм дії тарифної ескалації.

Задачі

1. Функція внутрішнього попиту на товар в малій країні має вигляд: $Q_d = 36 - 5P$, функція пропозиції: $Q_s = 17P - 8$. Світова ціна на товар становить 1 г.о. Скільки і за якою внутрішньою рівноважною ціною (P_d) національні виробники продаватимуть товар за умов закритої економіки? Визначте обсяг внутрішнього виробництва, споживання та імпорту за умов вільної торгівлі, а також після запровадження мита у розмірі 1 г.о. на одиницю товару.
2. Функція попиту на товар в країні $Q_d = 6 - P$ Функція пропозиції товару $Q_s = (-3 + 2P)$. Світова ціна на товар – 4 г.о. Визначте рівноважну ціну на товар в умовах закритої економіки. Що відбудеться в умовах відкритої економіки (визначте внутрішнє виробництво, обсяг експорту чи імпорту товару).
3. Світова ціна на товар становить 200 дол. за од. Мито на імпорт товару до країни встановлено на рівні 20%. Якби імпорт товару не обкладався тарифом, його річне виробництво в країні складало б 2 млн. од, споживання — 3 млн. т, імпорт — 1 млн. т. Після оподаткування імпорту митом внутрішнє виробництво товару збільшилося до 2,3 млн. од, споживання скоротилося до 2,5 млн. од, імпорт скоротився до 0,2 млн. од. Розрахуйте: вигаи споживачів в цілому в разі скасування мита; втрати національних виробників товару від усунення тарифу; втрати бюджету від усунення тарифу; чистий приріст споживання в результаті усунення тарифу.

Тема 6. Нетарифні інструменти регулювання

План

1. Класифікація нетарифних інструментів регулювання зовнішньої торгівлі.
2. Кількісні обмеження у торгівлі.

3. Приховані види торговельних обмежень.
4. Фінансові методи торговельної політики.
5. Практика застосування нетарифних інструментів у міжнародній торгівлі.

Контрольні питання

1. В чому полягають особливості застосування нетарифних інструментів регулювання міжнародної торгівлі порівняно з тарифними?
2. Які інструменти регулювання належать до групи кількісних?
3. Які торговельні обмеження вважаються прихованими?
4. Які інструменти регулювання належать до фінансових?
5. Коротко охарактеризуйте тенденції застосування нетарифних інструментів у сучасній економіці.

Питання до дискусії

1. Що на ваш погляд призвело до зростання рівня застосування нетарифних інструментів у сучасній практиці регулювання міжнародної торгівлі?
2. Які галузі економіки (види виробництва) на вашу думку все ж потребують захисту держав у формі нетарифних обмежень і чому?
3. Які економічні суб'єкти з вашої точки зору виграють/програють від запровадження нетарифного захисту?

Тема 7. Роль державних органів влади та міжнародних організацій у регулюванні зовнішньої торгівлі

План

1. Особливості міжнаціонального, наднаціонального та глобального регулювання міжнародної торгівлі.
2. Роль держави у регулюванні зовнішньої торгівлі та механізми впливу.
3. СОТ у регулюванні міжнародної торгівлі.
4. ЮНКТАД у регулюванні міжнародної торгівлі.

Контрольні питання

1. Які функції виконують органи державної влади в сфері регулювання зовнішньої торгівлі?
2. Чи означає дотримання політики вільної торгівлі повне невтручання держави у експортні та імпорتنі операції?
3. Дайте визначення поняття «дискримінаційний торговельний режим». Які інструменти застосовуються для його реалізації?
4. Назвіть відмінності між реторсіями та репресаліями.
5. Охарактеризуйте ключові тенденції розвитку сучасної системи регулювання міжнародних торговельно-економічних відносин.

Питання до дискусії

1. Проаналізуйте основні етапи функціонування Світової організації торгівлі.

Підсумуйте її роль в сучасному регулюванні світової торгівлі. Чи погоджуєтесь ви з твердженням, що СОТ нині виявляється нездатною протистояти протекціоністським настроям у світовій торгівлі?

- 2. Чи вважаєте ви, що розвинуті країни світу диктують свої умови у міжнародній торгівлі слабозвинутим? Яким шляхом останні можуть протистояти протекціонізму з боку перших?*

МОДУЛЬ 2

Тема 1. Єдина торгова політика ЄС

План

- 1. Еволюція зовнішньоторгівельної політики (ЗТП) ЄС та її організаційно-правові основи.*
- 2. Повноваження інституцій ЄС у сфері регулювання зовнішньої торгівлі. Компетенція національних урядів країн ЄС у сфері міжнародної торгівлі.*
- 4. Специфічні риси зовнішньоторгівельної політики ЄС.*
- 5. Митно-тарифний захист економіки ЄС.*
- 6. Нетарифне регулювання в ЄС. Практика технічного регулювання та контроль якості імпорту.*

Контрольні питання

- 1. Охарактеризуйте основні етапи розвитку сучасної системи регулювання зовнішньої торгівлі ЄС.*
- 2. Якими є функції Європейської комісії у сфері регулювання торгівлі ЄС? Ради ЄС, Європейського парламенту?*
- 3. Якими основними договорами ЄС регулюються питання зовнішньої торгівлі в об'єднанні?*
- 4. Які характерні риси та відмінності визначають зовнішню торгівлю ЄС та її регулювання.*
- 5. Які тарифні та нетарифні інструменти регулювання зовнішньої торгівлі активно застосовує ЄС?*

Питання до дискусії та практичні завдання

- 1. Чи є, на ваш погляд, зовнішньоторгівельна політика ЄС ефективною? Чому?*
- 2. Чи має зовнішньоторгівельна політика ЄС дискримінаційні риси? Відповідь обґрунтуйте.*
- 3. Чому систему технічного регулювання ЄС вважають найдосконалішою в світі?*
- 4. Користуючись даними Євростат, ЮНКТАД чи СОТ, проаналізуйте географічну структуру зовнішньої торгівлі ЄС, визначте основні показники обсягу та результату торгівлі за останніми доступними даними.*
- 5. Користуючись даними Інтегрованого тарифу співтовариства (TARIC), проаналізуйте митно-тарифну політику ЄС. Визначте, щодо яких країн (регіонів) та видів продукції застосовуються найвищі/найменші ставки імпортного мита.*

Тема 2. Торгова політика США

План

- 1. Етапи розвитку зовнішньоторговельної політики ЄС.*
- 2. Функції державних органів США та спеціальних інституцій у сфері регулювання зовнішньої торгівлі.*
- 3. Торговельні війни за участі США.*
- 4. Неопroteкціоністська політика уряду Д.Трапа: результати для економіки США та світу.*
- 5. Підсумки роботи Північноамериканської зони вільної торгівлі та перспективи NAFTA 2.0.*

Контрольні питання

- 1. Опишіть етапи розвитку зовнішньоторговельної політики США.*
- 2. Окресліть функції та компетенції державних органів, що здійснюють регулювання ЗЕД у США.*
- 3. У яких торговельних конфліктах брали участь США? Яким чином були вирішені ці конфлікти?*
- 4. Як можна охарактеризувати сучасний етап торговельної політики США?*
- 5. Основні принципи дії Північноамериканської зони вільної торгівлі та наслідки для її учасників.*
- 6. Які зміни відбулися у засадах дії НАФТА у останні роки?*

Практичні завдання

- 1. Користуючись даними ЮНКТАД чи СОТ, проаналізуйте географічну структуру зовнішньої торгівлі США, визначте основні показники обсягу та результату торгівлі за останніми доступними даними.*
- 2. Проаналізуйте двосторонню торгівлю США і Китаю. Спираючись на аналітичні дані, сформулюйте думку щодо конкурентної боротьби, лідерства та позицій країн у світовій торгівлі.*
- 3. Користуючись ресурсами СОТ чи Global Trade Alert, проаналізуйте масштаби та сферу застосування захисних та лібералізаційних заходів з боку США у міжнародній торгівлі.*

Тема 3. Торгова політика нових індустріальних країн

План

- 1. Зовнішньоторговельна політика Китаю в контексті протистояння зі США.*
- 2. Зовнішньоторговельна політика НІК «третьої хвилі» (Малайзія, Таїланд, Індія, Туніс, Туреччина, Індонезія).*
- 3. Торговельна політика НІК Америки (Мексика, Бразилія, Аргентина).*

Контрольні питання

- 1. Опишіть передумови та особливості участі НІК у сучасній міжнародній торгівлі.*

2. Охарактеризуйте сучасну зовнішньоторговельну політику Китаю.
3. Охарактеризуйте сучасну зовнішньоторговельну політику Індії та Індонезії.
4. Охарактеризуйте сучасну зовнішньоторговельну політику Малайзії та Таїланду.
5. Охарактеризуйте сучасну зовнішньоторговельну політику Туреччини та Тунісу.
6. Охарактеризуйте сучасну зовнішньоторговельну політику «латиноамериканських пум».

Практичні завдання

1. Користуючись даними ЮНКТАД чи СОТ, проаналізуйте географічну структуру зовнішньої торгівлі нових індустріальних країн.
2. Користуючись ресурсами СОТ чи Global Trade Alert, проаналізуйте масштаби та сферу застосування захисних та лібералізаційних заходів нових індустріальних країн.
3. Спираючись на фактичний матеріал, наведений ресурсом Global Trade Alert, підтвердіть або спростуйте твердження, що Китай є країною, проти якої застосовується найбільше протекціоністських заходів з боку інших держав.

Тема 4. Нормативно-правові засади регулювання зовнішньої торгівлі України.

План

1. Загальна оцінка тенденцій та напрямів зовнішньої торгівлі України.
2. Нормативні основи регулювання ЗЕД в Україні.
3. Права та компетенції державних органів у сфері регулювання зовнішньої торгівлі.
4. Особливості участі України у СОТ.

Контрольні питання

1. Якими нормативними актами регулюється зовнішня торгівля України?
2. Охарактеризуйте функції Верховної ради, Кабміну, Президента, органів місцевого самоврядування у сфері регулювання ЗЕД України.
3. Коли Україна вступила до СОТ, і які процеси цьому передували?
4. Якими були наслідки вступу України до СОТ?
5. Які можливості та переваги отримали від вступу до СОТ національні виробники та споживачі, національна економіка загалом?

Практичні завдання

1. Користуючись даними Державного комітету статистики України проаналізуйте географічну та товарну структуру зовнішньої торгівлі України за останні 5 років.
2. Користуючись даними Державного комітету статистики України проаналізуйте показники обсягу та результату зовнішньої торгівлі України за останні 5 років. Побудуйте таблицю, в якій наведіть розрахунки всіх відомих вам показників результату та обсягу торгівлі.
3. Спираючись на фактичний матеріал, наведений ресурсом Global Trade Alert, та офіційними ресурсами України, проаналізуйте митно-тарифну політику України. Які нетарифні інструменти застосовуються Україною?
4. Спираючись на фактичний матеріал, наведений ресурсом Global Trade Alert,

проаналізуйте застосування митно-тарифних та нетарифних заходів щодо України з боку третіх країн.

Тема 5. Регулювання зовнішньої торгівлі України у контексті євроінтеграції.

План

- 1. Етапи співпраці України та ЄС у сфері торгівлі.*
- 2. Характеристика умов та правил дії зони вільної торгівлі Україна-ЄС.*
- 3. Успіхи та невдачі зони вільної торгівлі, перспективи українського експорту на ринку ЄС.*
- 4. Вдосконалення технічного регулювання в Україні як передумова розширення українського експорту.*

Контрольні питання

- 1. Опишіть основні напрямки та інструменти реалізації дії зони вільної торгівлі Україна-ЄС.*
- 2. Які позитивні зрушення у зовнішній торгівлі України відбулися з моменту запровадження поглибленої і всеохоплюючої ЗВТ з ЄС?*
- 3. Чи є негативні аспекти створення ЗВТ Україна-ЄС?*
- 4. Яке перешкоди існують на шляху українського експорту до ЄС? Яким чином їх необхідно усувати?*

Практичні завдання

- 1. Користуючись даними Державного комітету статистики України проаналізуйте географічну та товарну структуру торгівлі України з країнами ЄС за останні 5 років.*
- 2. Користуючись даними Державного комітету статистики України проаналізуйте показники обсягу та результату торгівлі України та країн ЄС за останні 5 років. Побудуйте таблицю, в якій наведіть розрахунки всіх відомих вам показників результату та обсягу торгівлі.*
- 3. Проаналізуйте зміни у показниках торгівлі України та ЄС з моменту запровадження дії зони вільної торгівлі.*

Тема 6. Регулювання торгівлі України та Російської Федерації в контексті військового конфлікту

План

- 1. Особливості двосторонніх торговельних відносин України та РФ напередодні конфлікту.*
- 2. Трансформації торговельних потоків на рівні Україна-РФ.*
- 3. Санкції в сфері торгівлі, запроваджені Україною, РФ та третіми країнами, їх наслідки.*
- 4. Торговельні суперечки України та РФ, перспективи їх вирішення в системі ГАТТ/СОТ.*

Контрольні питання

1. Як можна охарактеризувати сучасний етап співпраці України та Російської Федерації у сфері торгівлі?
2. Які зміни відбулися у торгівлі Україна-РФ з часу розгортання військового конфлікту?
3. Як можна описати дії третіх держав у їх впливі на відносини України та РФ?
4. Чи вплинули санкції, запроваджені ЄС та США, на зовнішню торгівлю РФ?
5. Якою є функція СОТ у врегулюванні торговельних спорів між Україною та РФ? Які спори між Україною та РФ вже розглянуті чи перебувають на розгляді СОТ?

Дискусійні питання та практичні завдання

1. Як на ваш погляд вплинув конфлікт України та РФ на торгівлю нашої держави з розвинутими країнами, в тому числі з ЄС та США?
2. Користуючись даними Державного комітету статистики України проаналізуйте двосторонню торгівлю України та РФ за останні 5 років. Визначте всі відомі вам показники міжнародної торгівлі та відобразіть їх у вигляді таблиці.
3. Проаналізуйте регіональні особливості ЗЕД України за останні 5 років, спираючись на статистичні дані. Як змінилися напрями торговельних потоків з різних регіонів України з моменту конфлікту з РФ? Чи змінився внесок східних регіонів у зовнішню торгівлю України?

8.ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО КУРСУ

1.Що із зазначеного не характеризує сучасний етап розвитку світової торгівлі:

- А) основними суб'єктами зовнішньої торгівлі є ТНК
- Б) збільшується роль НІК у світовій торгівлі
- В) інтенсивно розвивається бартерна торгівля
- Г) відбувається зростання частки сировини у світовому експорті
- Д) розвинені країни переважають у обсягах світового експорту та імпорту

2.Індекс чистої торгівлі по кожному виду продукції...

- А) показує рівень перевищення експорту над імпортом
- Б) показує рівень перевищення імпорту над експортом
- В) може коливатися від -1 до +1
- Г) належить до результуючих показників
- Д) всі відповіді вірні

3.Що із зазначеного не включається до сировинних товарів:

- А) сільськогосподарська сировина та продукти її первинного перероблення
- Б) мінеральна сировина (нафта, чорні та кольорові метали)
- В) продукти збагачення мінеральної сировини
- Г) продовольчі товари
- Д) все зазначене входить до складу групи сировинних товарів

4.Коли і в якому документі вперше згадується поняття «єдина торговельна політика ЄС»?

- А) Амстердамський договір, 1997 рік
- Б) Ніщський договір, 2001 рік
- В) Маастріхський договір, 1992 рік

- Г) Римський договір, 1955 рік
- Д) немає вірної відповіді

5. За способом стягнення мито буває:

- А) адвалерне, специфічне, комбіноване;
- Б) автономне, договірне, преференційне;
- В) номінальне, ефективне;
- Г) сезонне, антидемпінгове, компенсаційне;
- Д) постійне і змінне

6. Тарифний виняток – це...

- А) підвищення рівня митного обкладання товарів в міру зростання ступеня їх обробки
- Б) пільгові ставки митних зборів відносно імпорту з певних країн чи територій
- В) безмитне ввезення товарів за спеціальним рішенням Ради ЄС;
- Г) обмеження обсягу експорту певного товару;
- Д) тимчасове зниження імпортних або експортних мит, вживається в автономних цілях ЄС

7. До якої групи інструментів регулювання зовнішньої торгівлі належать санітарні та фітосанітарні норми:

- А) тарифні, кількісні
- Б) приховані, технічні
- В) приховані, кількісні
- Г) тарифні, фінансові
- Д) нетарифні, ліцензування

8. Який індекс може свідчити про світове лідерство країни у експорті певної продукції при його значенні близькому до 100%?

- А. індекс диверсифікації експорту
- Б. експортна квота
- В. індекс концентрації експорту
- Г. індекс Херфіндаля –Хіршмана
- Д. немає правильної відповіді

9. Країна має конкурентну перевагу у торгівлі певним товаром, коли:

- А) є основним експортером даного товару на світовому ринку;
- Б) ціна на даний товар у країні є нижча за світову;
- В) ціна на даний товар всередині країни є вища за світову;
- Г) даний товар займає найбільшу частку у структурі експорту з даної країни;
- Д) правильні відповіді А і Г

10. Визначте «зайвий» показник у групі показників інтенсивності ЗТ:

- А. Обсяг експорту та імпорту на душу населення.
- Б. Ефект експорту та імпорту
- В. Зовнішньоторговельний оборот на душу населення.
- Г. Експортні та імпортні квоти.
- Д. Інтенсивність і рівень внутрішньогалузевого обміну.

11. Якщо індекс умов торгівлі Т більше 1, то це означає:

- А. ціни експорту й імпорту однакові
- Б. умови торгівлі покращились, оскільки ціни на експорт зросли порівняно з цінами імпорту
- В. умови торгівлі погіршилися оскільки ціни на імпорт зросли порівняно з цінами експорту
- Г. умови торгівлі покращились оскільки ціни на імпорт зросли порівняно з цінами експорту
- Д. умови торгівлі погіршилися, оскільки ціни на імпорт зросли порівняно з цінами експорту

12. Показник «індекс стану балансу» - це...

- А. показник інтенсивності зовнішньої торгівлі
- Б. результуючий показник
- В. те саме, що «індекс умов торгівлі»
- Г. коефіцієнт покриття імпорту експортом
- Д. правильні відповіді А і Г

13. Серед регіонів у експорті продовольчих товарів лідирує:

- А) ЄС
- Б) Америка (Північна, Південна і Центральна)
- В) країни Африки
- Г) Азія
- Д) Австралія та Нова Зеландія

14. Тарифна франшиза – це...

- А) підвищення рівня митного обкладання товарів в міру зростання ступеня їх обробки
- Б) пільгові ставки митних зборів відносно імпорту з певних країн чи територій
- В) безмитне ввезення товарів за спеціальним рішенням Ради ЄС;
- Г) обмеження обсягу експорту певного товару;
- Д) тимчасове зниження імпортних або експортних мит, вживається в автономних цілях ЄС

15. До якої групи інструментів регулювання зовнішньої торгівлі належать квоти, ліцензії та «добровільне» обмеження експорту?

- А) тарифні, кількісні
- Б) нетарифні, кількісні
- В) нетарифні, приховані
- Г) тарифні, фінансові
- Д) нетарифні, фінансові

16. Коли зазвичай застосовується спорадичний демпінг?

- А) у випадку необхідності термінового встановлення монопольного становища на іноземному ринку
- Б) для реалізації надлишку виробленого товару на іноземному ринку
- В) у випадку недобросовісної конкуренції з боку країни-імпортера
- Г) у разі погіршення політичних відносин між країнами-партнерами
- Д) у всіх зазначених випадках

17. До фінансових методів регулювання зовнішньої торгівлі не належить:

- А) квота
- Б) субсидія
- В) пільговий експортний кредит
- Г) демпінг
- Д) квота і субсидія

18. До показників обсягу міжнародних торговельних відносин не належить

- А) Спеціальна торгівля
- Б) Генеральна торгівля
- В) Реекспорт
- Г) індекс чистої торгівлі
- Д) ні спеціальна, ні генеральна торгівля не є показниками обсягу ЗТ

19. «Індекс Херфиндаля—Хіршмана», є тим вищий...

- А. Чим меншою є кількість експортерів певного товару на світовому ринку
- Б. Чим більшою є кількість експортерів певного товару на світовому ринку
- В. Чим вищою є питома вага основного експортера (імпортера) на ринку
- Г. Чим нижчою є питома вага основного експортера (імпортера) на ринку
- Д. правильні відповіді А і В

20. Експортна та імпортна квота є показниками:

- А. інтенсивності ЗТ
- Б. ефективності ЗТ
- В. структурним показником ЗТ
- Г. результуючим показником ЗТ
- Д. показником обсягу ЗТ

21. Якщо експорт з країни складає 100 млрд., імпорт – 80 млрд., реекспорт 10 млрд, реімпорт 13 млрд, транзит – 7 млрд, то спеціальна торгівля дорівнює:

- А) 190 млрд
- Б) 187 млрд
- В) 110 млрд
- Г) 157 млрд
- Д) 210 млрд

22. Торгівля якими товарами переважає у структурі міжнародної торгівлі промисловими товарами?

- А) машини, устаткування і транспортні засоби
- Б) автомобілі та товари широкого вжитку
- В) промислові вироби та хімічні товари
- Г) комплектне устаткування
- Д) технічні товари побутового та культурного призначення

23. На яку країну світу припадають основні обсяги електронної торгівлі у світі?

- А) Німеччина
- Б) США
- В) Китай
- Г) Японія
- Д) Канада

24. Які функції виконує митний тариф:

- А) фіскальну, інформаційну, балансувальну;
- Б) протекціоністську, фіскальну, балансувальну;
- В) протекціоністську, інформаційну, фіскальну;
- Г) протекціоністську, інформаційну, балансувальну;
- Д) протекціоністську, інформаційну, лібералізаційну

25. Тарифна ескалація – це...

- А) підвищення рівня митного обкладання товарів в міру зростання ступеня їх обробки
- Б) пільгові ставки митних зборів відносно імпорту з певних країн чи територій
- В) безмитне ввезення товарів за спеціальним рішенням Ради ЄС;
- Г) обмеження обсягу експорту певного товару;
- Д) тимчасове зниження імпортних або експортних мит, вживається в автономних цілях ЄС

26. Для якої групи товарів ЄС запроваджено найвищий середньозважений рівень тарифного захисту?

- А) сировинні товари мінерального походження;
- Б) сільськогосподарські товари;
- В) текстиль;
- Г) автомобільна продукція;
- Д) мікроелектроніка

27. Визначте варіант відповіді, у якому всі зазначені види торгових обмежень належать до однієї групи:

- А) ліцензії, квоти, добровільне обмеження експорту
- Б) державні закупівлі, державне субсидування експорту, демпінг
- В) вимоги про вміст місцевих компонентів, внутрішні податки і збори, технічні бар'єри, демпінг
- Г) митний тариф, портовий збір

Д) всі відповіді вірні

28.Визначте «зайвий» показник у групі структурних показників ЗТ:

- А. Індекс географічної концентрації експорту та імпорту.
- Б. Індекс диверсифікації експорту (імпорту)
- В. Індекс концентрації експорту та імпорту
- Г.Регіональна структура експорту та імпорту.
- Д.Товарна структура експорту та імпорту.

29.Якщо індекс умов торгівлі Т менше 1, то це означає:

- А. ціни експорту й імпорту однакові
- Б. умови торгівлі покращились оскільки ціни на експорт зросли порівняно з цінами імпорту
- В. умови торгівлі погіршилися оскільки ціни на імпорт зросли порівняно з цінами експорту
- Г. умови торгівлі покращились оскільки ціни на імпорт зросли порівняно з цінами експорту
- Д. умови торгівлі погіршилися оскільки ціни на імпорт зросли порівняно з цінами експорту

30.Що із зазначеного не відноситься до видів зустрічної торгівлі:

- А) бартерні операції
- Б) операції з давальницькою сировиною
- В) зустрічні закупки
- Г) лізинг
- Д) компенсаційні операції

31.Визначте варіант відповіді, у якому не всі із зазначених видів торгових обмежень належать до однієї групи:

- А) ліцензії, квоти, добровільне обмеження експорту
- Б) державні закупівлі, державне субсидування експорту, демпінг
- В) вимоги про вміст місцевих компонентів, внутрішні податки і збори, технічні бар'єри
- Г) А і В
- Д) всі відповіді вірні

32.До якої групи інструментів регулювання зовнішньої торгівлі належать експортні кредити?

- А) нетарифні, кількісні
- Б) приховані, технічні
- В) приховані, кількісні
- Г) тарифні, фінансові
- Д) нетарифні, фінансові

33.Які інструменти регулювання зовнішньої торгівлі переважають у сучасній політиці ЄС?

- А) квоти
- Б) ліцензії
- В) субсидії та кредитування експорту
- Г) «добровільне» обмеження експорту
- Д) технічні бар'єри

34.Тарифна преференція – це...

- А) підвищення рівня митного обкладання товарів в міру зростання ступеня їх обробки
- Б) пільгові ставки митних зборів відносно імпорту з певних країн чи територій
- В) безмитне ввезення товарів за спеціальним рішенням Ради ЄС;
- Г) обмеження обсягу експорту певного товару;
- Д) тимчасове зниження імпорتنих або експортних мит, вживається в автономних цілях ЄС

35.При збільшенні ціни товару рівень захисту внутрішнього ринку зменшується. Про застосування якого виду мита йдеться?

- А) адвалерне
- Б) комбіноване

- В) специфічне
- Г) компенсаційне
- Д) преференційне

36. Які нетарифні обмеження переважають у сучасній міжнародній торгівлі?

- А) квоти
- Б) ліцензії
- В) субсидії та кредитування експорту
- Г) «добровільне» обмеження експорту
- Д) технічні бар'єри

37. Який вид мита за способом стягнення переважає у торговій політиці ЄС:

- А) адвалерне
- Б) комбіноване
- В) специфічне
- Г) компенсаційне
- Д) преференційне

38. За характером мито буває:

- А) адвалерне, специфічне, комбіноване;
- Б) автономне, договірне, преференційне;
- В) номінальне, ефективне;
- Г) сезонне, антидемпінгове, компенсаційне;
- Д) постійне і змінне

39. Індекс «Херфіндаля-Хіршмана» має другу назву:

- А. економічний ефект зовнішньої торгівлі
- Б. індекс спеціалізації країни
- В. індекс географічної концентрації експорту
- Г. індекс диверсифікації експорту
- Д. рівень внутрішньогалузевого обміну

40. За формулою $0,5 * (E+I) / ВВП * 100\%$, де Е та І – експорт та імпорт у вартісному значенні, розраховується:

- А. чиста торгівля
- Б. спеціальна торгівля
- В. зовнішньоторговельна квота
- Г. економічний ефект від експорту та імпорту
- Д. немає правильної відповіді

41. Якщо коефіцієнт імпортової залежності країни для певного товару дорівнює 100%, то:

- А. потреба країни у даному товарі повністю задовольняється імпортом
- Б. потреба країни у даному товарі повністю задовольняється внутрішнім виробництвом
- В. у країні відсутнє внутрішнє виробництво даного товару
- Г. питома вага імпорту в сукупному споживанні становить 100%
- Д. правильні відповіді А і Г

42. До якої групи інструментів регулювання зовнішньої торгівлі належать квоти?

- А) нетарифні, кількісні
- Б) приховані, технічні
- В) приховані, кількісні
- Г) тарифні, фінансові
- Д) нетарифні, ліцензування

43. До якої групи інструментів регулювання зовнішньої торгівлі належать ліцензії?

- А) нетарифні, кількісні
- Б) приховані, технічні

- В) приховані, кількісні
- Г) тарифні, фінансові
- Д) немає вірної відповіді

9. ТЕМИ ЕСЕ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЙ

1. Сучасний стан міжнародної торгівлі: головні особливості та тенденції розвитку.
2. Деглобалізаційні виклики в сучасній світовій торгівлі.
3. Зростання популярності протекціонізму у зовнішньоторговельних політиках країн: плюси та мінуси для світової економіки.
4. Електронна торгівля як сучасна форма міжнародної торгівлі.
5. Роль ІТ в міжнародній торгівлі.
6. Торгівельні війни сучасності та їх вплив на міжнародну економіку.
7. Вплив торговельної війни між США та Китаєм на економіку ЄС.
8. Торгове протистояння США, ЄС і Китаю.
9. Цифровізація міжнародної торгівлі: переваги та недоліки.
10. Вплив технології блокчейну на розвиток міжнародної торгівлі.
11. Економіка знань та міжнародна торгівля.
12. Новітні форми нетарифних інструментів в глобальній торговельній системі.
13. Європейський досвід застосування митно-тарифного регулювання зовнішньої торгівлі.
14. Державна політика диверсифікації зовнішньої торгівлі нових індустріальних країн.
15. Зміни в зовнішній торгівлі між Україною внаслідок дії зони вільної торгівлі.
16. Трансформації зовнішньої торгівлі України на сучасному етапі: проблеми та перспективи.
17. Головні центри аукціонної та біржової торгівлі на території ЄС.
18. Головні центри аукціонної та біржової торгівлі на території США.
19. Головні центри аукціонної та біржової торгівлі на території азійських країн.
20. Особливості зовнішньої торгівлі ЄС з партнерами Східної Європи.
21. Політичний контекст торговельних обмежень: історія та сучасність.
22. Критерії вибору оптимального тарифу.
23. Внутрішньокорпоративна торгівля (система внутрішніх ринків ТНК та трансфертне ціноутворення).
24. ТНК та зовнішньоторговельна політика країн.
25. Регулювання міжнародної торгівлі товарами в рамках СОТ.
26. Регулювання торгівлі послугами в рамках СОТ.
27. Врегулювання міжнародних торгових спорів міжнародним арбітражем.
28. Роль СОТ у врегулюванні торговельних конфліктів за участі України.
29. Роль СОТ у врегулюванні торговельних конфліктів за участі США.
30. Роль СОТ у врегулюванні торговельних конфліктів за участі ЄС.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Григорова-Беренда Л. І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі: навчальний посібник / Л. І. Григорова-Беренда, М. В. Шуба. – Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016. – 136 с. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/12492/2/УчебнПособВнешнТорг%28чистой%20макет%29.pdf>

2. Дахно І. І. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. —296 с.
3. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К.: Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с. - Режим доступу: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/pidruchniki/rokocha_0004.pdf
4. Мазаракі А. А., Мельник Т. М., Інсарова Н. О. та ін. Зовнішня торгівля України: ХХІ ст. : монографія ; за ред. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 600 с.
5. Міжнародна торгівля: підручник. Видання 5-те, перероб. та доп. – Київ-Каторіце-Краков: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
6. Шпак В, Кондорі Ромеро А. Міжнародна торгівля: Практикум. – К.: УВПК «ЕксОб», МАУП, 2004. - 384 с.
7. Структурні зміни у світовій торгівлі як чинник розвитку внутрішнього ринку України: колективна монографія / за ред. д-ра екон. наук, чл.-кор. НААН України Т.О.Осташко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – Електрон. ресурс. – К., 2019. – 350 с. – Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/310.pdf>.

Додаткова:

1. Богацька Н.М. Аналіз розвитку зовнішньоторговельної діяльності України та можливості її покращення / Н.М.Богацька // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – Вип.18. – С.24-27. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/18-2017/7.pdf>
2. Волошин Р. В. Актуальні проблеми квотного регулювання торгівлі агропродовольчими товарами між Україною та ЄС / Р.В. Волошин // Ефективна економіка. - № 8. - 2017. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5731>.
3. Голинський Ю. О. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності та його удосконалення / Ю. О. Голинський, А. В. Павелчак // Молодий вчений. - 2018. - № 10(2). - С. 749-752. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_10%282%29__82.
4. Макогон Ю. В., Жарнікова А. І. Міжнародна торговельна політика України в умовах глобалізації та військово-політичного протистояння на сході країни // Економічний вісник національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». - № 14. – 2017.
5. Шаров О. М. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи: монографія / О. М. Шаров; Національний інститут стратегічних досліджень. – Київ: НІСД, 2019. – 560 с. – Режим доступу: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-12/sharov_monografiya_ekonom_dyplomatiya_print_new.pdf.

Інтернет-ресурси:

1. Global Trade Alert. – Режим доступу: <https://www.globaltradealert.org>.
2. European Commission. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu>.
3. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
4. Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/pro-ministerstvo/departamenti-ta-upravlinnya/upravlinnya-mizhnarodnogo-spivrobitnictva-ta-yevropejskoyi-integraciyi>
6. Євроінтеграційний портал. – Режим доступу: <http://eu-ua.org>.

*Розтиражовано з готових оригінал-макетів
Видавництво ІВА,
м.Ужгород, вул. Капушанська, 82а
Тел.: 050 86 96 851
Тираж 100 прим.*